

Ευαγγέλιο της Κυριακής μετά τα Φώτα (Ματθ. δ' 12-17)

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, ἀκούσας ὁ Ἰησοῦς ὅτι Ἰωάννης παρεδόθη, ἀνεχώρησεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, καὶ καταλιπὼν τὴν Ναζαρέτ ἐλθὼν κατῴκησεν εἰς Καπερναοὺμ τὴν παραθαλασσίαν ἐν ὁρίοις Ζαβουλὼν καὶ Νεφθαλείμ, ἵνα πληρωθῇ τὸ ρηθὲν διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντος· γῆ Ζαβουλὼν καὶ γῆ Νεφθαλείμ, ὁδὸν θαλάσσης, πέραν τοῦ Ἰορδάνου, Γαλιλαία τῶν ἐθνῶν, ὁ λαὸς ὁ καθήμενος ἐν σκότει εἶδε φῶς μέγα καὶ τοῖς καθημένοις ἐν χώρα καὶ σκιᾷ θανάτου φῶς ἀνέτειλεν αὐτοῖς. Ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς κηρύσσειν καὶ λέγειν· μετανοεῖτε· ἤγγικε γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

Ἀπόδοση στη νεοελληνική:

Τον καιρό εκείνο, όταν ο Ἰησοῦς ἄκουσε ὅτι ὁ Ἰωάννης συνελήφθη, ἔφυγε εἰς τὴν Γαλι-λαίαν. Ἄφησε τὴν Ναζαρέτ καὶ ἦλθε νὰ κατοικήσῃ εἰς τὴν Καπερναοὺμ, ἡ ὁποία ἦτο κοντὰ εἰς τὴν λίμνην εἰς τὰ σύνορα Ζαβουλὼν καὶ Νεφθαλείμ, διὰ νὰ ἐκπληρωθῇ ἐκεῖνο, ποὺ ἐλέχθη διὰ τοῦ Ἡσαΐα τοῦ προφήτου, «Ἡ χώρα τοῦ Ζαβουλὼν καὶ ἡ χώρα τοῦ Νεφθαλείμ, ἡ ὁποία ἐκτείνεται κοντὰ εἰς τὴν θάλασσαν, ἡ γῆ πέραν ἀπὸ τὸν Ἰορδάνην, ἡ Γαλιλαία τῶν ἐθνικῶν, ὁ λαός, ποὺ κάθετα εἰς τὸ σκοτάδι, εἶδε μεγάλο φῶς καὶ εἰς ἐκείνους ποὺ κάθονται εἰς τὴν χώραν καὶ τὴν σκιὰν τοῦ θανάτου, ἀνέτειλε γι' αὐτοὺς φῶς». Ἀπὸ τότε ἄρχισε ὁ Ἰησοῦς νὰ κηρύττῃ καὶ νὰ λέγῃ, «Μετανοεῖτε, διότι ἐπλησίασε ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν».

A. Ο ΧΡΙΣΤΟΣ ΦΩΣ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

1. Εισαγωγή.

Μετά τη σύλληψη του Ἰωάννη του Βαπτιστή ἀπὸ τον Ἡρώδη, πέρασε ὁ Χριστὸς στὴν περιοχή των φυλῶν **Ζαβουλὼν** καὶ **Νεφθαλείμ**, ἐπιλέγοντας σαν τόπο διαμονῆς καὶ αφετηρία τῆς ἱεραποστολικῆς του δράσεως τὴν παραθαλάσσια πόλη τῆς Καπερναοὺμ. Ἐγκατέλειψε τὴν Ναζαρέτ, τὴν πόλη στὴν ὁποία μεγάλωσε, γιατί οἱ συμπατριῶτες του Τον ἐδίωξαν ἔξω ἀπὸ τὴν πόλη, «**ἕως τῆς ὁφρύος τοῦ ὄρους ἐφ' οὗ ἡ πόλις αὐτῶν, ὠκοδόμητο, εἰς τό κατακρημνίσαι αὐτόν**» (Λουκ δ' 29). Ὅχι μόνο τὸν ἐδίωξαν ἀπὸ τὴν πόλη τους, ἀλλὰ θέλησαν καὶ νὰ τὸν φονεύσουν, γκρεμίζοντάς Τον ἀπὸ τὸ βουνό Κάρμη-λος. Καὶ στὴν περίπτωση αὐτὴ ἀπεδείχθη ὅτι «**οὐδεὶς προφήτης ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ δεκτός**» (Λουκ δ' 24). Οἱ συμπατριῶτες Του δὲν θέλησαν νὰ παραδεχθoύν ὅτι «**ὁ υἱὸς τοῦ ξυλουργοῦ**» μπορούσε νὰ εἶναι ὁ δάσκαλος, ὁ φωτιστὴς καὶ ὁ Μεσσίας που περιμέναν.

2. Ο Χριστός, Φῶς στο σκοτάδι

Ἡ ἐκλογή (ἀπὸ τὸν Κύριο) τῆς Καπερναοὺμ ὡς κέντρο τῆς δράσεως Του, δὲν ἐγίνε τυχαία. Εἶχε βαθύτερη σημασία. Ὁ τόπος αὐτός τὸ 733 π.Χ εἶχε καταληφθεῖ ἀπὸ τοὺς Ἀσσύριους. Οἱ Ἰουδαῖοι κάτοικοι τῆς οὐδαγήθηκαν στὴν ἐξορία καὶ στὴν

περιοχή αυτή εγκαταστάθηκαν εθνικοί (δηλαδή ειδωλολάτρες). Ήταν «**ὁ λαός ὁ καθήμενος ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θανάτου**». Στο σκοτάδι αυτό έρχεται ως «**φῶς μέγα**» ο Χριστός, όχι μόνο στη γη Ζαβουλών και Νεφθαλείμ τότε. Αλλά και, όπου μέχρι σήμερα και σε όλους τους αιώνες, απλώνεται πνευματικό και κοινωνικό σκοτάδι.

Ο Χριστός προσφέρει το Φως Του και την ελευθερία Του σε όλες τις μορφές δου-λείας του κόσμου:

α. Στην **εσωτερική πνευματική δουλεία** από την ποικιλώνυμη αμαρτία, Φως Χριστού είναι η Χάρη και η Αλήθεια Του (Ιωαν α΄17).

β. Για την **εξωτερική-κοινωνική δουλεία**, φως Χριστού είναι η **ελευθερία** και η **δικαιοσύνη**.

Και τα δύο προσφέρει ο Χριστός. Ελευθερώνει πρώτα τον άνθρωπο εσωτερικά από τα δεσμά της αμαρτίας και τον καθιστά μετά ικανό να μπορεί να θραύει (ή να μην ανέχεται) δεσμά κάθε μορφής εξωτερικής δουλείας και τυραννίας.

3. Η «έν Χριστῷ» ελευθερία

Για τον κοσμικό άνθρωπο, **ελευθερία σημαίνει ελεύθερη έκφραση και δράση**, απαλλαγή από κάθε εξάρτηση, δυνατότητα αυτοδιαθέσεως. Ο Χριστός δεν αρκείται στην απελευθέρωσή μας από τα εξωτερικά δεσμά, αλλά μας ελευθερώνει από το κακό και την αμαρτία (που υπάρχει μέσα μας) και μας συνδέει ξανά με την πηγή της ζωής, με το Θεό. Η επανασύνδεσή μας με το Θεό, που γίνεται δια του Χριστού, συνιστά την «έν Χριστῷ» ελευθερία. Αυτό πραγματοποιείται με την ένταξή μας, δια του βαπτίσματος, στην Βασιλεία του Θεού. **Όπου απλώνεται η Βασιλεία του Θεού εκεί μόνο είναι δυνατή η σωτηρία[1]**, δηλ. η «έν Χριστῷ» **ολοκλήρωση**. Έξω από τη Βασιλεία του Θεού κυριαρχεί το κάθε λογής σκοτάδι και ο θάνατος. Στη γλώσσα του Ευαγγελίου «σωτηρία» σημαίνει μετάθεση από χώρο της δουλείας του χωρίς Θεό κόσμου, στον χώρο της ελευθερίας των τέκνων του Θεού, στο σωστικό χώρο της Βασιλείας του Θεού.

4. Πού βρίσκεται η Βασιλεία του Θεού;

Ο Κύριος μιλώντας με τον Πόντιο Πιλάτο στο πραιτώριο και απαντώντας στην ερώτησή του «**οὐκοῦν Βασιλεύς εἶ σύ;**» (δηλαδή λοιπόν είσαι Βασιλεύς;) του αποκάλυψε «**Ἡ Βασιλεία του Θεού, ουκ ἐστίν εκ του κόσμου τούτου**» (Ιωάν ιη΄36), δηλαδή ότι η Βασιλεία του Θεού δεν μπορεί να υπάρξει μέσα στους συνηθισμένους κοσμικούς θεσμούς, μέσα στις συνηθισμένες κοινωνικές ή κρατικές δομές του κόσμου. Είναι άλλης τάξης και φύσης, δεν είναι γήινη, δεν είναι ανθρώπινο κατασκεύασμα. Δεν είναι καρπός της αμαρτωλῆς μας θελήσεως ή αποτέλεσμα ανθρώπινων προσπαθειών και αγώνων. Είναι πέρα από κάθε ανθρώπινο θεσμό, είναι ουράνια.

Ἡ Βασιλεία του Θεού βρίσκεται εκεί που γίνεται απόλυτα δεκτό το

θέλημα του Θεού. Εκεί που γίνεται δεκτός ο Χριστός σαν σαρκωμένη φανέρωση της αιώνιας Αλήθειας. Ο Κύριος μας Ιησούς Χριστός έγινε το αιώνιο πρότυπο της **συνεπέστερης κατάφασης και πραγματοποίησης του θελήματος του Θεού** (Ματθ κστ´39). «**έγένετο υπήκοος μέχρι θανάτου, θανάτου δέ Σταυροῦ**». Η ένταξη κάθε ανθρώπου οργανικά στην Εκκλησία αποτελεί συγχρόνως και πολιτογράφηση του στην Βασιλεία του Θεού. Αποτελεί είσοδο και παραμονή στην δυναμικό εκείνο χώρο, όπου δοξάζεται ο Τριαδικός Θεός και καταφάσκει το θέλημά Του.

5. Βασιλεία του Θεού και κοινωνία

Όπως ο Χριστός ήρθε στον κόσμο για τη σωτηρία του κόσμου, χωρίς να είναι εκ του κόσμου τούτου, έτσι και η **Βασιλεία του Θεού, μολονότι δεν είναι εκ του κόσμου, δόθηκε για χάρη του κόσμου, για να μεταμορφώσει τον κόσμο λυτρωτικά σε Εκκλησία.** Με τη σάρκωσή του Χριστού, εισήλθε ο Θεός στον κόσμο και επομένως «**ἤγγικεν ἡ Βασιλεία τῶν οὐρανῶν**».

Σκοπός της ενανθρωπίσεως του Θεού (Χριστού) είναι η «**εκκλησιοποίηση**» του κόσμου, δηλ. **η μεταμόρφωση του κόσμου**, (ενός κόσμου αποστασίας από το Θεό, του κόσμου της φθοράς και του θανάτου), **σε Βασιλεία του Θεού.** Στον Αναστάντα Χριστό δόθηκε «**κάθε εξουσία στον ουρανό και στη γή**» (Ματθ κη´18) για να δώσει τη δυνατότητα στον κόσμο να γίνει Βασιλεία του Θεού. Παρόλουν ότι η Βασιλεία του Θεού δεν ταυτίζεται με καμμιά από τις γνωστές δομές του κόσμου, εν τούτοις η είσοδός της στον ιστορικό χρόνο δια του Χριστού, έχει σκοπό να μεταμορφώσει «**έν Χριστῷ**» και «**έν Ἀγίῳ Πνεύματι**» κάθε υπαρκτή δομή του κόσμου : την **πνευματική** και **οικονομική ζωή** μας, την **παιδεία** και τον **πολιτισμό** μας, την **δικαιοσύνη** και την **πολιτική** μας.

Εάν περιορίσουμε τη Βασιλεία του Θεού μόνο στην πνευματική διάσταση της ζωής μας και όχι σε όλες τις ανθρώπινες εκδηλώσεις, αρνούμεθα το θέλημα του Θεού για την καθολική σωτηρία του κόσμου. Είναι ένας άλλος «**μονοφυσιτισμός**» αιρετική απόρριψη της καθολικότητας (υλικής και πνευματικής) της εν Χριστῷ σωτηρίας, παρεμπόδιση του έργου του Θεού.

6. Η μετάνοια, το κλειδί της σωτηρίας

Ο Κύριος αρχίζει τη δημόσια δράση Του με την γενική πρόσκληση: «**Μετανοείτε, ἤγγικε γάρ ἡ Βασιλεία τῶν οὐρανῶν**». Η Βασιλεία του Θεού έφθασε, ήλθε στη γη και για να εισέλθει κανείς σε αυτήν πρέπει να μετανοήσει. Η μετάνοια είναι η βασικότερη προϋπόθεση εισόδου του ανθρώπου στη Βασιλεία του Θεού καθώς και η πίστη.

Πίστη (δηλαδή εμπιστοσύνη) είναι η **θετική όψη** της εντάξεως του ανθρώπου στο χώρο της Βασιλείας του Θεού. Η κατάφαση στο κάλεσμά Του και η αυτοπαράδοσή Του σε Εκείνον.

Μετάνοια (αλλαγή νου και συμπεριφοράς) είναι η **αρνητική όψη**. Είναι η

απελευ-θέρωση και αποδέσμευση του ανθρώπου από ότι τον κρατά μακριά από το Θεό, για να μπορέσει να επανασυνδεθεί μαζί Του. Πίστη και μετάνοια βάζουν το Χριστό Κύριο και κέντρο της ζωής.

B. ΜΕΤΑΝΟΙΑ, ΤΟ ΚΛΕΙΔΙ ΕΙΣΟΔΟΥ ΣΤΗ ΒΑΣΙΛΕΙΑ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

«Μετανοείτε, ἤγγικε γάρ ἡ Βασιλεία τῶν οὐρανῶν» (Ματθ.δ' 12-17)

1. Ανάγκη συνεχούς μετανοίας

Η μετάνοια είναι η προϋπόθεση που καθιέρωσε ο Κύριος για να εισέλθει κανείς στη Βασιλεία του Θεού. Είναι η ανάγκη συνεχούς εσωτερικής ανακαινίσεως, που τον κάνει δεκτικό της χάριτος του Θεού. Δεν αρκεί η πίστη για να ανακαινίσει τον άνθρωπο, χρειάζεται και η χάρη. Καρπός της χάριτος του Θεού είναι η μετάνοια. Η μετάνοια μας ενώνει με τον Θεό και φωτίζει τον ανθρώπινο νου στην επίγνωση του προσώπου του Θεού και του θελήματός Του. «Διά τῆς θύρας ταύτης, εἰσερχόμεθα πρὸς τὸ θεῖον ἔλεος καὶ ἐκτὸς ταύτης τῆς εἰσόδου, οὐχ εὐρήσωμεν ἔλεος» λέει ο Αγ. Ισαάκ ο Σύρος.

Όπως καθημερινά αμαρτάνουμε είναι ανάγκη καθημερινά να μετανοούμε, για να έχουμε στην ψυχή μας ειρήνη και χαρά. Αυτό είναι το πρώτο κήρυγμα της Εκκλησίας. **«ὁ Θεὸς παραγγέλλει τοῖς ἀνθρώποις πᾶσι πανταχοῦ μετανοεῖν»** διεκήρυξε στους Αθηναίους ο Απόστολος των Εθνών Παύλος. Με αυτό το κήρυγμα περιήλθαν οι Απόστολοι όλο τον κόσμο **«εὐαγγελιζόμενοι τὸν λόγον»**. Με το κήρυγμα της συνεχούς μετανοίας η Εκκλησία ανοίγει τον δρόμο της συναντήσεως κάθε ψυχής με τον Θεό. « Η μετάνοια είναι μια έννοια και μια πρακτική, που εισήχθη κυρίως στην Καινή Διαθήκη. Χρησιμοποιήθηκε μερικές φορές και στην Παλαιά Διαθήκη (Δαυίδ, Ιωνάς και *Νινευίται*, Αχάβ, Μανασσής, Ιώβ, κ.λπ.) αλλά κυρίως στην Κ. Διαθήκη αρχόμενη από το κήρυγμα μετανοίας του Ιωάννη του Βαπτιστή. Όλη η Κ. Διαθήκη διέπεται από το κήρυγμα μετανοίας (συνεχούς μετανοίας) του Κυρίου και των Αποστόλων.

Εννοιολογικά μετάνοια είναι η αλλαγή του νου του ανθρώπου (από το κακό στο καλό) και ο επαναπροσανατολισμός της ζωής του. Ως συνέπεια έχει την επιστροφή του ανθρώπου από την **αυτολατρεία** στην **λατρεία του αληθινού Θεού**, από την απομόνωση της εγωϊστικής ζωής στην αγάπη και στην υγιή κοινωνικότητα, από το εγώ στο εμείς. Μετάνοια είναι ολοκληρωτική αλλαγή ζωής και αναγέννηση του νου.

Μέσα στην Εκκλησία η μετάνοια βρίσκει την έκφραση της και ολοκληρώνεται με το Μυστήριο της Ιεράς Εξομολογήσεως. Εκεί ο μετανοών «εξαγορεύει» (δηλ. εξομολογείται) τις προσωπικές του αμαρτίες στον «επί της μετανοίας» ιερέα ή επίσκοπο, λαμβάνει την άφεση και συστάσεις για την παραπέρα συνεπέστερη Χριστιανική του ζωή. Το μυστήριο αυτό παρέχει ιδιαίτερη χάρη και συμβάλλει στην **«θεραπεία της ψυχής»** από οιαδήποτε κατέχεται πάθη και στην περαιτέρω πνευματική πρόοδο του πιστού.

Θρησκευολογικά, η δια της μετανοίας και εξομολογήσεως διόρθωση του παρελθόντος και αφετηρία νέων πνευματικών αγώνων για το μέλλον, αποτελεί **παγκόσμια πρωτοτυπία** του Χριστιανισμού, ένδειξη της θείκης του προσελεύσεως και μεγάλη ελπίδα για το μέλλον του ανθρώπινου πολιτισμού, διότι **δημιουργεί κοινωνίες με ήπια ήθη**. Όπου έχει καταργηθεί (βλ. Προτεσταντικές ομάδες) η έχει αλλοιωθεί και αποκτήσει δικανικό χαρακτήρα (βλ. Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία) δημιουργεί **αλύτρωτους ανθρώπους** και ουσιαστικά καταργεί το σωτηριολογικό έργο του Χριστού και το συνεχιζόμενο αγιαστικό έργο του Αγ. Πνεύματος.

Η μετάνοια δεν είναι εξωτερικό φαινόμενο ή αλλαγή μόνο του συναισθηματικού κόσμου του ανθρώπου, αλλά **συγκλονισμός ολόκληρου του ανθρωπίνου προσώπου** με όλες του τις εκδηλώσεις (συναίσθημα, βούληση, συνείδηση). Γκρέμισμα το οικοδομήματος των παθών και της αμαρτίας και θεμελίωση μιας νέας «κατά Θεόν» εναρέτου ζωής.

Μετάνοια δεν είναι ο φόβος, οι τύψεις, η μεταμέλεια, τα δάκρυα και οι ενοχές. Δυνατόν να υπάρχουν αυτά και να λείπει από την ψυχή η γνήσια μετάνοια. Δυνατόν να μεταμελείται ο άνθρωπος για το πόσο χαμηλά έπεσε στα μάτια των άλλων και να λυπάται. Λυπάται για το στραπατσάρισμα του εγωισμού του, όχι γιατί πρόδωσε την αγάπη του Θεού. Ο Ιούδας μεταμελήθηκε, αλλά δεν μετανόησε. Δεν είχε το κουράγιο να ταπεινωθεί και να πέσει με δάκρυα στα πόδια του διδασκάλου του και όπως ο «**άσωτος**» να πει με συντριβή το «**ήμαρτον**». Η μετάνοια αυτού του είδους είναι ψεύτικη και δεν οδηγεί στην λύτρωση, διότι δεν υπάρχει ταπείνωση.

Ψεύτικη επίσης είναι η μετάνοια αυτών, που δεν πιστεύουν ότι ο Θεός, **απροϋπόθετα** μπορεί να συγχωρήσει (να σβήσει) αμαρτίες οσονδήποτε μεγάλες, αρκεί να υπάρχει πραγματική μετάνοια και διάθεση διορθώσεως. Αρκεί ο άνθρωπος να τις εκθέσει ταπεινά μπροστά στον Θεό και να ζητήσει το έλεος Του. Πράγματι χρειάζεται βαθειά και αληθινή ταπείνωση και πολλές φορές υπέρβαση της λογικής, για να δεχθεί ο αμαρτωλός και εμπαθής άνθρωπος, ότι η άβυσσος της αγάπης του Θεού και το μέγα Του έλεος είναι τέτοια, που δέχονται και συγχωρούν απροϋπόθετα κάθε αμαρτωλό ειλικρινώς μετανοούντα, οποιαδήποτε αμαρτία έχει διαπράξει. «**Εάν ὥσιν αἱ ἀμαρτίαι ὑμῶν ὡς φοινικοῦν** (κόκκινες σαν το αίμα), **ὡς χιόνα λευκανῶ, εάν δέ ὥσιν ὡς κόκκινον, ὡς ἔριον λευκανῶ**» λέει ο Θεός δια του προφήτη Ησαΐου (Ησαΐου α' 18).

2. Τα στάδια της μετανοίας

Ο άνθρωπος που μετανοεί ειλικρινά έχει πλήρη συναίσθηση της αμαρτωλῆς καταστάσεως στην οποία έχει υποπέσει. Γνωρίζει πόσο απομακρύνθηκε από τον Θεό, πόσο αγνόησε το θέλημα Του, πόσο πρόδωσε την αγάπη του Θεού γι' αυτόν. Γι' αυτό και συντρίβεται, λυώνει εσωτερικά, ταπεινώνεται και πενθεί, γιατί εξέπεσε της χάριτος του Θεού. Σαν τον Αδάμ μετά την παρακοή αισθάνεται γυμνός από την χάρη του Θεού και εντρέπεται. Το «**κατά Θεόν πένθος μετάνοιαν εἰς σωτηρίαν ἀμεταμέλητον κατεργάζεται**» λέει ο Απ.Παύλος « (Β' Κορ. ζ' 9-10).

Οι πατέρες της Εκκλησίας μας παρομοιάζουν τον πόνο και την αγωνία του αμαρτωλού ανθρώπου που θέλει να σωθεί και μετανοεί, με τον πόνο της εγκύου γυναίκας, της οποίας οι πόνοι είναι προμηνύματα τοκετού. Με τον πόνο της γέννας όμως έρχεται η ζωή και η ζωή δίνει χαρά. Έτσι και με τον μετανοημένο αμαρτωλό, μετά την συντριβή και την κατά Θεόν λύπη έρχεται η απόφαση για επιστροφή στον Θεό. Η θέληση πρέπει συγκατατεθεί στο αγαθό, να βγει από τα δίκτυα της αμαρτίας και να ελευθερωθεί από τα δεσμά των παθών.

Από την ώρα εκείνη αναλαμβάνει ο μετανοημένος σκληρό αγώνα κατά της αμαρτίας, του κακού εαυτού του, του κακού περιβάλλοντος και του διαβόλου. Στην σκληρή αυτή μάχη που δεν είναι **«πρός σάρκα και αίμα, αλλά προς τὰ πνευματικά τῆς πονηρίας»** είναι δυνατόν να τραυματιστεί και πάλι. Αυτό δεν πρέπει να τον απογοητεύει, διότι η απόφαση του για νέα **«εν Χριστῷ»** ζωή θα ενισχύεται από το άγιο άγγελο του και από το Άγιο Πνεύμα. Ο Άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος λέει ενθαρ-ρυντικά για την περίπτωση «Κὰν καθ' ἡμέραν ἁμαρτάνῃ, καθ' ἡμέραν μετανόει».

Όταν προηγηθούν τα τρία αυτά στάδια της μετανοίας: της συναισθήσεως, της συντριβής, και της αποφάσεως, το τέταρτο στάδιο της εξομολογήσεως έρχεται σαν φυσικό επακό-λουθο των προηγούμενων. Ο μετανοών που ζει στην εσωτερική αυτή αγωνία αισθάνεται την ανάγκη να εμμέσει το δηλητήριο, να εξαγορεύσει το βάρος που έχει στη συνείδησή του.

Για την θεραπεία αυτής της ανάγκης η Εκκλησία έχει προβλέψει το **Μυστήριο της Ιεράς Εξομολογήσεως** στον επίσκοπο ή στον εντεταλμένο ιερέα. Εκεί ο εξομολογούμενος ομολογεί με ειλικρίνεια και αληθινή συντριβή τις αμαρτίες του, γαληνεύει και δέχεται τη θεία χάρη, στοιχείο απαραίτητο για την συνέχιση του πνευματικού αγώνος.

3. Η μετάνοια δεν είναι στιγμιαίο καθήκον αλλά στάση ζωής

Η μετάνοια δεν είναι μια πράξη που γίνεται σε κάποια δεδομένη στιγμή. Όπως η φροντίδα της υγιεινής και της καθαριότητας του σώματος πρέπει να είναι συνεχής και δια βίου. Μόνο έτσι ο άνθρωπος ανακαινίζεται συνεχώς, με την εργασία του Αγ. Πνεύματος επάνω του και κάνει σταθερά βήματα προόδου στην πνευματική ζωή. Έτσι, η μετάνοια γίνεται μια στάση ζωής, μια ατελείωτη πορεία συμμορφώσεως του ανθρώπου με το θέλημα του Θεού, μια πορεία ολοένα και τελειότερου αγιασμού.

Πολλοί Χριστιανοί, αν και μπαينوβγαίνουν συχνά στα εξομολογητήρια, δεν αισθάνονται την χαρά της μετανοίας γιατί την έχουν παρεξηγήσει. Την βλέπουν σαν ένα καθήκον που σχετίζεται κυρίως με τις μεγάλες εορτές, σαν πράξη προετοιμασίας για την συμμετοχή στη Θεία Ευχαριστία. Αλλά δεν πρέπει να αντιμετωπίζεται **ευσεβιστικά** (μέρος της ευσεβούς συμπεριφοράς του Χριστιανού) ούτε **δικονομικά** (πληρωμή στον Θεό για τυχόν αμαρτίες) ούτε σαν παυσίπονο ψυχής (ανακούφιση από τυχόν τύψεις συνειδήσεως και εξάλειψη ενοχών). Πρέπει να αντιμετωπίζεται **σωτηριολογικά** δηλ. ως προσπάθεια συνεχούς πνευματικής

ανακαινίσεως (απαλλαγή από τον εγωϊσμό και τα πάθη) και αγιοπνευματικού φωτισμού (απόκτηση του Αγ. Πνεύματος) (πρβλ. Αγ. Σεραφείμ του Σαρώφ: περί αποκτήσεως του Αγ. Πνεύματος).

Όλη η πνευματική ζωή του Χριστιανού αξιολογείται από την στάση και την ποιότητα της μετανοίας του. Κάποιος είπε ότι «**ένα δάκρυ μετανοίας αξίζει περισσότερο από τόνους αναμαρτησίας**». Πολλοί αμαρτωλοί κατά κόσμον, με ένα δάκρυ, με ένα εκ βαθέων καρδιακό στεναγμό, με ένα «**Μνήσθητι μου Κύριε**» άνοιξαν την πύλη του Παραδείσου.

4. Το κήρυγμα μετανοίας, ελπίδα για το μέλλον της ανθρωπότητας.

Το κήρυγμα μετανοίας του Κυρίου, που ακούστηκε στην αρχή της ιεραποστολικής Του δράσεως, είναι μήνυμα ελπίδας για όλη την ανθρωπότητα. Εγκαινιάζει την εποχή της Καινής Διαθήκης, που είναι εποχή χάρητος. «**Μετάνοια ἐστὶ θυγάτηρ ἐλπίδος καὶ ἄρνη-ση ἀπελπισίας**» λέει ο Αγ. Ιωάννης της Κλίμακος. Σ' εκείνους που πέφτουν συχνά και δεν μπορούν να ξεκολλήσουν από τα πάθη ο Κύριος δίνει θάρρος και ελπίδα. «Μετανοείτε τους λέει, σηκωθείτε. Και αν πάλι πέσετε ξανασηκωθείτε. Μη μένετε στην κατάσταση της πτώσεως. Τρέξτε στον Πνευματικό, στο Μυστήριο της Ιεράς Εξομολογήσεως. Όσο πιο ζεστό είναι το τραύμα, τόσο πιο εύκολα θεραπεύεται. Μην πείτε ποτέ ότι δεν μπορείτε να νικήσετε το πάθος που σας βασανίζει. Σηκωθείτε και πορευθείτε ξανά στην Εκκλησία. Εκεί κάτω από τον Σταυρό, ζητείστε το έλεος του Θεού. Η χάρη του Μυστηρίου της εξομολογήσεως θα σας ελευθερώσει. Θα πάρετε νέες δυνάμεις να συνεχίσετε τον πνευματικό αγώνα.

Όσοι είναι απογοητευμένοι από την ασυνέπεια του εαυτού τους μπροστά στον Θεό, ας ακούσουν τι λέει ο Μέγας Αντώνιος: «Αν θέλει ο άνθρωπος, μπορεί από την Ανατολή του ηλίου μέχρι την Δύση, να φθάσει στην αγιότητα». Για την μετάνοια δεν χρειάζεται χρόνος, αλλά θέληση και ηρωϊκή διάθεση.

Πολλοί σύγχρονοι άνθρωποι ακούνε να γίνεται λόγος για μετάνοια με πολλή θυμηδία. Τηρώντας αρνητική και περιφρονητική στάση απέναντι της, αυτοκαταδικάζονται σε μόνιμη κατάσταση πένθους και θλίψεως. Αυτή η κατάσταση δεν τους αφήνει να χαρούνε την ζωή. Έτσι ενώ έχουν όλα τα υλικά αγαθά και δεν τους λείπει τίποτε, δεν αισθάνονται ευτυχι-σμένοι. Ομολογούν ότι κάτι τους λείπει. Αυτό το κάτι που λείπει δεν είναι υλικό, είναι πνευματικό. Στους ανθρώπους αυτούς λείπει το "Άγιο Πνεύμα «**ὁ θησαυρὸς τῶν ἀγαθῶν**»». Για την απόκτηση του ουράνιου αυτού θησαυρού ένας τρόπος μόνο υπάρχει: η μετάνοια. Με την κάθαρση της ψυχής δια της μετανοίας, ο άνθρωπος γίνεται δοχείο του Αγ. Πνεύματος και επιτυγχάνει τον σκοπό της ζωής του. «**Ο σκοπός της ζωής του Χριστιανού είναι η απόκτηση του Αγ. Πνεύματος**» λέει πολύ εύστοχα ο μεγάλος Άγιος της Ρωσικής Εκκλησίας, Άγιος Σεραφείμ του Σαρώφ. Η απόκτηση του Αγ. Πνεύματος γεμίζει τον άνθρωπο με άρρητη ευτυχία και χαρά, που τίποτε δεν μπορεί να του την πάρει. Έστω και αν στερείται και τα στοιχειώδη προς το ζην γίνεται «**μηδέν έχων αλλά τα πάντα κατέχων**».

Βιβλιογραφία

- Καινή και Παλαιά Διαθήκη
- Φωνή Κυρίου 1980 άρθρο π. Γεωργ. Μεταλληνού
- Φωνή Κυρίου 1986 άρθρο π. Νικ. Πρωτοπαπά

[1] Σώος στα Αρχαία Ελληνικά σημαίνει **ολόκληρος, ακέραιος**. Συνεπώς «**Σωτηρία**» είναι η ολοκλήρωση του ανθρώπου. «**Ἐν Χριστῷ Σωτηρία**» είναι η σωτηρία (ολοκλήρωση), που επιτυγχάνει ο άνθρωπος χάρη στην ενανθρώπιση και στο σωτηριολογικό έργο του Χριστού και με πρότυπο το Χριστό. Ο Χριστός είναι το αιώνιο «πρότυπο» ολοκληρωμένου κατά Θεόν ανθρώπου.